

До спеціалізованої вченої ради Д 26.503.01
Науково-дослідного інституту публічного
права (03035, м. Київ, вул. Г. Кірпи, 2-а).

ВІДГУК

**опонента на дисертацію Литвинова Світлана Артуровича на тему:
«Адміністративно-правовий статус підрозділів протидії організованій
злочинності Національної поліції України», поданої на здобуття наукового
ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 –
адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Слід зауважити, що Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади, що підпорядковується Кабінету Міністрів України та діяльність якого координується Міністром внутрішніх справ України. Зокрема, до меж компетенції поліції віднесено, у тому числі, протидію організованій злочинності в різноманітних сферах і галузях соціального буття, оскільки вона є досить поліваріативною та багатогранною, зокрема й через власний технічний прогрес і системне укріплення соціальних зв'язків.

Організована злочинність, як соціальне та комплексне явище, неодноразово досліджувалась вітчизняними вченими й дослідниками, проте питання ролі та місця Національної поліції України, її адміністративно-правового статусу та загальної спроможності впливати на відповідні процеси щодо протидії масово-протиправним актам, було, є й буде залишатись актуальним, а в умовах широкомасштабного вторгнення росії набуває ще більшої гостроти та наукової актуальності.

Належить зауважити, що сучасні методи та форми ведення війни передбачають широке коло інструментів, способів і засобів, одним із яких може бути як використання елементів гібридної війни, так і залучення до диверсійних заходів маргінальних верств українського населення, до числа яких відносяться злочинці та правопорушники. Водночас, набуваючи ознак стійкості та системності, такі особи й їх угруповання можуть нанести державі та суспільству непоправних втрат і в вирішальний момент супротиву суттєво вплинути на позиції сторін. Саме тому, на нашу думку, комплексне, змістовне й багатоаспектне опрацювання питання адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України, як єдиного комплексного й злагодженого механізму протидії даному виду деструктивного впливу на суспільство, є надзвичайно важливим в умовах сьогодення й набуде ще більшої актуальності в післявоєнний час. Крім цього певна законодавча неточність та системна зміна підходів до організації роботи підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України сприяють нагальній необхідності комплексного напрацювання алгоритмів із удосконалення як адміністративно-правового статусу відповідного органу (підрозділу), так й інших, фрагментарних аспектів.

Автор указує, що на високому науковому рівні питання функціонування підрозділів протидії організованій злочинності, у тому числі Національної поліції України, опрацьовувалося багатьма вченими та дослідниками, серед яких чільне місце посідають такі як: О.М. Бандурка, Ю.Г. Барабан, О.І. Безпалова, Ю.С. Белінецький, Ю.П. Битяк, В.В. Богунський, М.С. Василенко, С.С. Вітвіцький, О.В. Волошина, Гаруст Ю.В., Є.А. Гетьман, І.П. Голосніченко, М.П. Гурковський, С.Л. Дембіцька, С.Ф. Денисюк, О.В. Джафарова, А.В. Добровіньський, О.Ю. Дрозд, Д.С. Дронік, С.О. Дубовий, Я.В. Журавель, К.С. Ізбан, Д.К. Катріч, С.В. Ківалов, О.Ф. Кобзар, П.В. Коваленко, М.В. Ковалів, В.К. Колнаков, А.Т. Комзюк, А.О. Корнійченко, В.В. Корольова, Ю.В. Кривицький, М.Ф. Криштанович, В.А. Куліков, І.Г. Кучеренко, Я.О. Лакійчук, Д.М. Ластович, Маковій В.П., А.А. Манжула, П.В. Машніцька, І.В. Мельник, С.М. Мельничук, Л.І. Миськів, М.А. Мовчан, Д.О. Назаренко, А.А. Нікітін, Г.Р. Парханов, В.В. Пахомов, О.С. Проневич, М.Ю. Романов, М.Я. Сидор, А.О. Собакарь, А.А. Стародубцев, О.В. Ткаченко, Р.В. Шаповал, С.О. Шатрава, Х.П. Ярмакі тощо.

Водночас, Є.А. Литвиновим зазначається, що різке підвищення активності сегменту організованої злочинності в суспільстві, урізноманітнення видів її діяльності, триваюча збройна агресія росії проти незалежності України, а також висока вірогідність дестабілізації соціально-політичного та правового устрою з боку відповідних протиправних утворень на користь агресора, зумовлюють потребу в напрацюванні комплексного уявлення про алгоритм і конкретні кроки удосконалення функціонування підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України.

Мета дисертаційної роботи на мою думку сформульована вірно та точно, а завдання, що розкриваються в її межах детально та змістовно розкривають всі необхідні наукові компоненти, а саме: визначити поняття та надати характеристику сучасному стану організованої злочинності в Україні; окреслити органи Національної поліції України як суб'єктів забезпечення реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю; розкрити нормативні засади реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю та визначити місце серед них адміністративно-правового регулювання; охарактеризувати поняття та елементи адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України; дослідити завдання та функції підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України; з'ясувати права й обов'язки підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України; визначити територіальну юрисдикцію підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України; охарактеризувати зарубіжний досвід функціонування підрозділів поліції щодо забезпечення реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю; визначити шляхи удосконалення законодавства України щодо забезпечення функціонування підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Висловлені дисертантом наукові висновки, положення, рекомендації, що логічно відображаються в висновках до розділів та загальному висновку до дисертаційного дослідження є повними та науково обґрунтованими на достатньому рівні для такого виду робіт. Є.А. Литвинов досягнув поставлену мету завдяки логічно побудованим підходам до поетапного розв'язання всіх завдань, що дозволило комплексно підійти до формулювання висновків і рекомендацій за результатами дисертаційного дослідження.

В результаті проведеного дослідження сформульовано нові наукові положення й висновки, запропоновані особисто здобувачем, зокрема уперше: розроблено та диференційовано напрямки діяльності Національної поліції України щодо протидії організованій злочинності під час дії воєнного стану, якими є: виявлення, попередження та розкриття кримінальних правопорушень загально кримінальної спрямованості, а також виявлення, попередження та розкриття економічних і корупційних адміністративних та кримінальних правопорушень (протидія організованим групам та злочинним організаціям в органах державної влади, протидія корупції, протидія діяльності організованих груп та злочинних організацій у сфері публічних закупівель); розроблено основні аспекти нормативних засад реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю, котрі включають: превентивні заходи; законодавство та правоохоронну діяльність; міжнародне співробітництво; конфіскацію активів, отриманих злочинним шляхом; захист свідків та жертв; ефективний моніторинг; запропоновано визначення поняття «територіальна юрисдикція» з огляду на відсутність закріплення такого поняття на законодавчому рівні. Територіальна юрисдикція міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України по протидії організованій злочинності – це визначені законами, постановами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами функції, завдання, відповідні повноваження, які мають право здійснювати дані органи на окремих територіях з метою функціонування структурних (відокремлених) підрозділів Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України.

Автором було застосовано широкий методологічний інструментарій, котрий полягав у використанні як загальнонаукових, так і спеціально-правових методів пізнання науково-юридичної матерії в комплексі (комбінації різних методів) та окремих методів відносно специфічних елементів дисертаційного дослідження.

За допомогою *філософського* методу було поглиблено понятійно-категоріальні елементи дисертаційного дослідження (що містяться в підрозділах 1.1, 1.4, 2.1, 2.2). *Логіко-семантичний* метод надав можливість забезпечити впорядкованість викладу тексту роботи та послідовність в аргументації позицій відносно ключових положень (вступ, висновки). *Діалектичний* – дозволив дослідити термінологію та сутність політики протидії організованій злочинності в Україні та взаємозв'язок цього процесу з роботою органів правопорядку (підрозділи 1.1, 2.1, 3.2). Застосування *формально-*

логічного методу уможливило характеристику основних змістовних елементів адміністративно-правового статусу Національної поліції України та нормативних засад реалізації нею державної політики (підрозділи 1.2, 1.3, 1.4, 2.3). Системно-структурний метод було застосовано щодо визначення завдань, функцій, прав і обов'язків підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України, а також їх територіальної юрисдикції (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3). Удосконалення адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України стало можливим у результаті застосування *порівняльно-правового* та *системно-структурного* методів (підрозділи 3.1, 3.2).

Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження, на мою думку сформульовані відповідно до вимог МОН України. Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері забезпечення протидії організованій злочинності в Україні. Предмет дослідження – адміністративно-правовий статус підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України.

Достовірність і новизна наукових положень та рекомендацій, викладені в дисертаційному дослідженні Є.А. Литвинова не викликає заперечень, оскільки дисертант використав широкий пласт наукових праць визнаних українських та закордонних дослідників, а також вправно поєднав надбання юридичної науки і практики, що відображається в положеннях праці. Положення, викладені дисертантом є сучасними та актуальними, чітко формулюють розуміння проблематики окресленого об'єкта та предмета та можуть бути застосовані під час подальших наукових пошуків.

У першому розділі «**Теоретико-методологічні засади дослідження адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України**», автором уточнено поняття організованої злочинності як соціального та правового явища, а також уточнено її сучасний стан, окреслено загальне уявлення про механізм оцінки її стану: досліджено систему суб'єктів забезпечення реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю та структурно виділено роль і місце органів Національної поліції України як одного з найбільш важливих суб'єктів такої діяльності; проаналізовано акти законодавства України та міжнародно-правового поля, що забезпечують правове регулювання як політики протидії організованій злочинності загалом, так і функціонуванню Національної поліції України, як одного з основних суб'єктів такої діяльності, зокрема; проаналізовано зміст і сутність поняття адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України, охарактеризовано елементи, котрі є його складовими та невід'ємними частинами.

У другому розділі дисертації «**Характеристика адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України**» шляхом аналізу додаткового нормативно-правового забезпечення та узагальнення позицій низки вчених було охарактеризовано завдання та функції підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України як невід'ємних складових частини

відповідного адміністративно-правового статусу; доопрацьовано характеристику адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України шляхом аналізу прав і обов'язків, як основних його складових елементів, що наповнюють відповідний функціонал правничою та функціональною суттю та змістом; досліджено та уточнено особливості такого явища як «міжрегіональний» структурний підрозділ, яким власне і є Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України. Охарактеризовано змістовну та правничу наповненість поняття «територіальна юрисдикція».

У третьому розділі дисертації **«Удосконалення адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України»**, автором досліджено міжнародний досвід функціонування підрозділів поліції щодо забезпечення реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю. Узагальнено розуміння про те, що фундаментальною основою імплементації найбільш успішних міжнародних практик до відповідного механізму в Україні має стати досвід міждержавної діяльності міжнародних правоохоронних організацій, на кшталт Європолу; доводиться, що охарактеризовані соціально-політичні тенденції, а також обстановка на полі бою з агресором створюють обставини, за яких найбільш важливим є створення концептуального механізму реалізації протидії організованій злочинності загалом і злагодженого, системного, структурованого та розподіленого за ролями функціонування відповідно уповноважених суб'єктів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки і рекомендації впроваджені та використовуються у науковій діяльності, освітньому процесі, що підтверджується: актом впровадження Науково-дослідного інституту публічного права; актом впровадження Національної академії внутрішніх справ.

Повнота викладення положень дисертації та в опублікованих працях. Ключові положення дисертації, висновки й рекомендації оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях, а саме: «Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 12–13 серпня 2020 р.), «Взаємодія публічного та приватного права: сучасні проблеми та виклики» (м. Київ, 21–22 лютого 2022 р.), «Актуальні проблеми взаємодії правової науки та практики її застосування» (м. Київ, 16–17 березня 2022 р.), «Перспективні напрямки розвитку юридичної науки у 21-му сторіччі» (м. Київ, 14–15 червня 2022 р.), «Правові проблеми сучасності та наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 25–26 січня 2023 р.).

Дотримання академічної доброчесності. У дисертаційному дослідженні належним чином використано надбання інших дослідників і в тому числі інформацію з відкритих джерел – тобто, з відповідним посиланням на них і вірним їх оформленням за державними стандартами. Крім цього, дисертаційна праця містить значну кількість використаних джерел, що підтверджує широту

опрацювання всіх необхідних для обґрунтування науково-теоретичних позицій і засвідчує дотримання принципів академічної доброчесності.

Водночас, актуальність та ґрунтовність дослідження С.А. Литвинова, логічно обумовлює дискусійність окремих, визначених у дисертаційній праці питань, наприклад:

1. За змістом наукової новизни автор зазначає про вперше розроблення основних аспектів нормативних засад реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю, котрі включають: превентивні заходи; законодавство та правоохоронну діяльність; міжнародне співробітництво; конфіскацію активів, отриманих злочинним шляхом; захист свідків та жертв; ефективний моніторинг. На моє власне переконання, така розгалужена теоретико-правова конструкція хоч і знайшла своє концептуальне аргументування в дослідженнях учених загалом і даному дисертаційному дослідженні зокрема, проте окремі особливості її практичного застосування треба уточнити під час публічного захисту.

2. У розділі 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України», автором розглядається поняття та сучасний стан організованої злочинності в Україні. Водночас, сьогоднішня диктує нові реалії, у тому числі світу організованої злочинності. Потребує уточнення автором у процесі захисту дисертації те, як саме російська агресія, наприклад, вплинула на злочинний сегмент і боротьбу з ним.

3. У вступі до дисертаційного дослідження, автором зазначається про постановку його завдань, до кола яких було віднесено: визначити поняття та надати характеристику сучасному стану організованої злочинності в Україні; окреслити органи Національної поліції України як суб'єктів забезпечення реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю; розкрити нормативні засади реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю та визначити місце серед них адміністративно-правового регулювання; охарактеризувати поняття та елементи адміністративно-правового статусу підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України; дослідити завдання та функції підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України; з'ясувати права й обов'язки підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України; визначити територіальну юрисдикцію підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України; охарактеризувати зарубіжний досвід функціонування підрозділів поліції щодо забезпечення реалізації державної політики з питань боротьби з організованою злочинністю; визначити шляхи удосконалення законодавства України щодо забезпечення функціонування підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України. Проте, на мою думку більш чітка деталізація історіографії становлення інституту організованої злочинності та адміністративно-правових особливостей становлення підрозділів протидії їй, суттєво вплинуло б на обґрунтованість положень дисертації.

Відповідно, завдання – еквівалентні окресленим у змісті дисертаційного дослідження підрозділам, проте, на мою власну переконання висвітлення історіографії становлення як соціального явища організованої злочинності так і становлення системи органів боротьби з ним було б доцільно здійснити на рівні окремого підрозділу.

Висловлені зауваження не ставлять під сумнів оригінальність та довершеність отриманих Литвиновим С.А. наукових результатів і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, а навпаки, ще раз підкреслюють своєчасність та значущість презентованого дослідження.

ВИСНОВОК

Вивчення дисертації «Адміністративно-правовий статус підрозділів протидії організованій злочинності Національної поліції України» свідчить про те, що робота в цілому відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор Литвинов Євген Артурович заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Доцент кафедри державної безпеки
Київського інституту
Національної гвардії України
кандидат юридичних наук,
старший дослідник**

Олександр ТКАЧЕНКО

